

Î N C H E I E R E

17 iunie 2020

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Lilia Cuschevici,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Lilia Cuschevici împotriva Direcției Generale Stare Civilă din cadrul „Agenției
Servicii Publice” privind obligarea eliberării certificatelor de stare civilă,
împotriva deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 17 mai 2018 Lilia Cuschevici a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Direcției Generale Stare Civilă (în continuare DGSC) din cadrul „Agenției
Servicii Publice” privind obligarea eliberării certificatelor de stare civilă.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 08 februarie 2018 a obținut
programare pentru depunerea cererilor privind solicitarea eliberării actelor de stare
civilă, prin care a solicitat eliberarea următoarelor acte de stare civilă:

- certificatul de naștere eliberat pe numele acesteia;
- certificatul de naștere pe numele tatălui Ion Cuschevici, născut la XXX, XXX
și avizul aferent cu privire la anularea, rectificarea și/sau completarea actului de stare
civilă în care să se indice că numele mamei s-a modificat din „Zabulica” în
„Cuschevici” sau certificatul explicativ în care să se indice despre modificările
efectuate în actul de naștere menționat;
- certificatul de naștere pe numele mamei Dina Cuschevici, născută la XXX,
XXX, care să fie solicitat cu concursul autorităților ucrainene;
- certificatul de căsătorie al părinților Ion Cuschevici și Dina Dudca, căsătorie
înregistrată în XXX, la data de XXX
- certificatul de divorț al părinților Ion Cuschevici și Dina Cuschevici, divorțați
la data de XXX;
- certificatul de naștere al bunelului pe linie paternă Grigore Cuschevici, născut
la XXX, XXX;

- certificatul de deces al bunelului pe linie paternă Grigore Cushevici, decedat la XXX în XXX;
- certificatul de căsătorie al bunicilor pe linie paternă Grigore Cushevici și Varvara Zabulica, căsătorie încheiată la XXX în XXX;
- certificatul de naștere al bunicii pe linie paternă Varvara Zabulica născută la XXX în XXX;
- certificatul de căsătorie al străbunelor Vasile Cushevici și Lida Paladi;
- certificatul de deces al străbunelului pe linia paternă Vasile Cushevici anul nașterii XXX, loc. XXX, decedat aproximativ în XXX în XXX;
- certificatul de deces a străbunicii pe linia paternă Lida Cushevici, anul nașterii XXX în XXX, decedată aproximativ în XXX în XXX;
- certificatul de naștere al bunicii pe linie maternă Feodosia Guțu, anul nașterii XXX în XXX, care să fie solicitat cu concursul autorităților ucrainene;
- certificatul de naștere al bunelului pe linie maternă Emilian Dudca născut la XXX, sat. XXX, care să fie solicitat cu concursul autorităților ucrainene;
- certificat de căsătorie a bunicilor pe linie maternă Emilian Dudca și Feodosia Besarab care să fie solicitat cu concursul autorităților ucrainene;
- certificatul de deces al bunicii pe linie maternă Feodosia Dudca, decedată la XXX în XXX, care să fie solicitat cu concursul autorităților ucrainene;
- certificatul de naștere al bunicii pe linie maternă Emilian Dudca decedat la XXX în sat. XXX, care să fie solicitat cu concursul autorităților ucrainene.

Ulterior, prezentând-se la sediul pârâtului, s-a refuzat în eliberarea actelor, fiind depusă o singură cerere de solicitare a duplicatului certificatului de naștere pe numele reclamantei.

Drept urmare, la 12 martie 2018, a depus o cerere prealabilă prin care a solicitat DGSC din cadrul „Agenției Servicii Publice”, revocarea refuzului de eliberare a actelor solicitate și eliberarea imediată și necondiționată a actelor de stare civilă indicate mai sus, cât și o petiție în acest sens.

La 13 aprilie 2018, sub pretextul protejării datelor cu caracter personal al antecesorilor reclamantei, în mare parte decedați, pârâtul a refuzat în satisfacerea atât a cererii prelabile, cât și a solicitărilor expuse în petiție.

Consideră că, răspunsul nr. 01/C-238/18, este criticabil și încalcă drepturile persoanei, deoarece pârâtul a omis cu bună știință să dea un răspuns direct, adecvat și complet la solicitările expuse în petiție, motiv din care reclamanta s-a adresat în judecată.

Solicită, obligarea Direcției Generale Stare Civilă din cadrul „Agenției Servicii Publice”, să elibereze imediat și necondiționat actele de stare civilă pe numele antecesorilor săi, solicitate la 08 februarie 2018, repararea prejudiciului moral cauzat în sumă de 30 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 5 050 de lei.

Prin hotărârea din 04 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Lilia Cushevici împotriva Direcției Generale Stare Civilă din cadrul „Agenției Servicii Publice” privind obligarea eliberării certificatelor de stare civilă.

Prin decizia din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Lilia Cushevici împotriva hotărârii din 04 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

În motivarea deciziei, instanța de apel a reținut că, în vederea neadmiterii încălcării prevederilor art. 5 din Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal, în vederea asigurării prelucrării datelor cu consimțământul subiectului datelor cu caracter personal, în cazul în care rudele cet. Lilia Cuschevici sunt în viață, solicitarea documentelor de stare civilă pe numele acestora prin intermediul Lilei Cuschevici sau a avocatului acesteia, va fi posibilă doar prezentând procură, întocmită din numele titularilor fiecărui act de stare civilă, care să confirme împuternicirea acordată acesteia sau avocatului, în acest sens fiind inadmisibilă acordarea avocatului dreptul de a solicita documente de stare civilă, de către persoana ce nu este titularul actului respectiv, aceste împrejurări presupunând încălcarea prevederilor Legii nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal și a Legii nr. 982 din 11.05.2000 privind accesul la informație.

Colegiul a conchis că, apelanta este în drept să solicite eliberarea actelor de stare civilă eliberate pe numele acesteia, în rest apelanta urmează să dispună de împuternicirile persoanelor de a primi duplicatele actelor de stare civilă, de care are nevoie.

La fel, instanța de apel a notat că, apelanta a solicitat duplicate ale certificatelor de stare civilă precum și rectificarea acestora, iar în cazul de față fiind necesar și constituirea dosarelor de schimb ca în final să fie aduse în concordanță cu toate actele deținute, iar acest fapt (modificarea/rectificarea unui act de stare civilă) îl pot solicita: titularul actului propriu zis, reprezentantul titularului (la prezentarea procurii care prescrie acțiunea concretă pentru care este împuternicită persoana: ortografierea numelui și/sau prenumelui conform normelor onomasticii naționale, modificarea actului de stare civilă în temeiul actului premergător); rudele persoanelor decedate în cazul operării modificărilor în actele de căsătorie (divorț) sau deces în temeiul actului de stare civilă premergător.

În privința solicitării, de obligarea eliberării necondiționate a actelor de stare civilă, Colegiul judiciar a indicat că, prevederile legale statuează că respectarea anumitor condiții ce necesită a fi respectate la eliberarea documentelor de stare civilă, cum ar fi cele indicate mai sus, prezența împuternicirilor speciale, achitarea taxei de stat. Astfel, instanța de apel a susținut că obligarea eliberării acestor acte ar excede competența instanței de judecată și ar constitui un exces de zel din partea instanței, iar în concluzie este neîntemeiată cerința reclamantei/apelantei privind eliberarea actelor de stare civilă în mod necondiționat așa cum a fost formulată în cererea de chemare în judecată.

În privința capătului de cerere privind încasarea prejudiciului moral, Colegiul a reținut că instanța de fond justificat a respins și acest capăt de cerere, în condițiile în care nu au fost stabilite omisiuni sau încălcări din partea intimatului, apelanta nefiind îndreptățită să pretindă repararea prejudiciului moral în acest sens.

La 09 decembrie 2019 (data din extrasul poștal) Lilia Cuschevici a depus recurs împotriva deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate, cu adoptarea unei hotărâri noi de amiterie integrală a cererii de chemare în judecată, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând circumstanțele de fapt indicate în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, menționând că instanțele ierarhic inferioare nu și-au motivat hotărârile și nu au răspuns la argumentele acesteia.

Suplimentar a indicat că instanțele ierarhic inferioare au omis a se expune asupra problemelor indicate în cererea de chemare în judecată, astfel încercându-se principiul egalității armelor, precum și art. 6 din CEDO.

Consideră că hotărârile instanțelor ierarhic inferioare sunt emise cu încălcarea normelor de drept procedural prin aprecierea arbitrară a probelor care constau în explicațiile reclamantei, ceea ce constituie motiv de casare în temeiul art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă.

La fel, a menționat că decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, în partea referitoare la temeiul de drept pentru cenzurarea actelor administrative atipice care constau în refuzul nejustificat de a elibera certificatele de stare civilă și a rectifica actele de stare civilă ale ascendenților decedați ai reclamantei, ceea ce constituie motiv de casare în temeiul art. 432 alin. (2) lit. a) și b) Cod de procedură civilă.

A notat că instanțele ierarhic inferioare prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și interpretarea eronată a legii, în partea referitoare la cenzurarea actelor administrativ atipice, care constau în refuzul nejustificat de a elibera certificatele de stare civilă ale ascendenților vii ai reclamantei, constituie motiv de casare în temeiul art. 432 alin. (2) lit. b) și c) Cod de procedură civilă.

La 10 februarie 2020, IP Agenția Servicii Publice a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului cu menținerea hotărârii instanței judecătorești și a deciziei Curții de Apel Chișinău.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

Examinând recursul depus de Lilia Cuschevici, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când: a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Astfel, potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Din actele cauzei rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 16 octombrie 2019.

Totodată, din materialele dosarului și anume procesul-verbal al ședinței de judecată, rezultă că la pronunțarea dispozitivului deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2019, reprezentantul Liliei Cuschevici, avocatul Ruslan Cimpoi, a fost prezent (f.d. 119-120).

În acest context, este de menționat că în corespundere cu prevederile art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114.

Prin prisma art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor.

În același timp art. 33 din Codul administrativ, prevede că comunicarea interinstituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă, telefon, fax, poștă electronică etc.), acordându-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri.

Prin urmare, se atestă că decizia din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată avocatului Ruslan Cimpoi, care acționa în interesele Liliei Cuschevici, în momentul pronunțării acesteia, însă, recursul a fost depus abia la 09 decembrie 2019, contrar art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, ceea ce denotă că a fost depus peste termenul de 30 de zile de la notificare.

În această ordine, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că în conformitate cu art. 24 alin. (1) Cod administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Art. 47 din Codul administrativ prescrie că, acțiunile procedurale întreprinse de reprezentantul împuternicit se atribuie participantului reprezentat. În măsura în care participantul nu contrazice neîntârziat acțiunile întreprinse de reprezentantul împuternicit, acestea se consideră ca fiind întreprinse de participant.

În pofida desemnării unui reprezentant împuternicit, participantul este în drept să întreprindă el însuși acțiuni procedurale.

Culpa reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat.

Mai mult, este de menționat că potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

În conformitate cu art. 36 alin. (2) Cod administrativ, instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

Sub acest aspect, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează că partea recurentă a cunoscut despre decizia din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, și prin urmare, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn vs Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorant cu desăvârșire, care în consecință a generat omiterea termenului prescris la art. 245 alin. (1) Cod administrativ.

Conform art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Astfel, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

La caz, recurenta Lilia Cuschevici nu a depus cerere privind repunerea recursului în termen în sensul art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, și nici nu a prezentat probe concludente și pertinente în vederea argumentării omiterii termenului legal, motiv din care recursul necesită a fi declarat inadmisibil.

Or, în cazul acceptării unui recurs tardiv se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de art. 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, ceea ce este inadmisibil.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere că recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia în temeiul art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, de a declara inadmisibil recursul depus de Lilia Cuschevici.

În conformitate cu art. 193, art. 230, art. 245 alin. (1), art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Lilia Cuschevici se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh